

Motion till riksdagen 2006/07:Ub333

av Lars Ohly m.fl. (v)

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar om ändring i 3 kap. 11–13 §§ studiestödslagen (1999:1395) enligt vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen godkänner att under 2007 lån tas upp i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 150 700 000 000 kr.
3. Riksdagen anvisar för budgetåret 2007 anslagen under utgiftsområde 15 Studiestöd med de ändringar i förhållande till regeringens förslag som framgår av i motionen redovisad uppställning.

Utg.omr. 15 Anslag	Studiestöd	Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
25:2	Studiemedel m.m	11 678 324	1 744 000
25:3	Studiemedelsräntor m.m.	4 832 810	20 000
25:4	Rekryteringsbidrag	166 700	1 518 000
	Summa		3 282 000

Höjda studiemedel

Kunskap är en demokratisk rättighet och högskoleutbildning måste därför vara tillgänglig för alla. För Vänsterpartiet är det en viktig målsättning att bredda rekryteringen till högskolan. En av de viktigaste åtgärderna för att minska den sociala snedrekryteringen är att skapa ett studiestödssystem som ger social och ekonomisk trygghet.

Sverige hade under lång tid ett relativt generöst studiestöd, som dessutom genomgick kontinuerliga förbättringar. Detta hade positiva effekter och innebar att den sociala snedrekryteringen vid högskolan minskade. Denna utveckling har brutits eftersom studiemedlen har förlorat i värde och inte längre täcker studenters levnadsomkostnader.

Enligt beräkningar som har utförts av Sveriges förenade studentkårer (SFS) så har den som studerar i dag med studiemedel 22 % lägre köpkraft, i

Fel! Okänt namn på

förhållande till konsumentprisindex, än en student med studiemedel 1980. Föreningssparbankens institut för privatekonomi har visat att studenter har fått en standardsänkning med drygt 40 % mellan 1989 och 2004 inte minst beroende på ökade boendekostnader. I Social rapport 2006 konstaterar Socialstyrelsen att antalet fattiga studerande har ökat från en sjundedel till en femtedel mellan 1991 och 2003. Siffrorna visar på ett akut behov av en förstärkning av studenters ekonomi.

I den ekonomiska vårpropositionen för 2006 höjdes studiemedlen visserligen med 300 kr/månad vilket givetvis var positivt, men långt ifrån Vänsterpartiets krav, som var en höjning på 1 500 kr/månad. Vi står fortfarande fast vid detta krav och föreslår därför att studiemedlen ska höjas med ytterligare 1 200 kr/månad fr.o.m. 2007.

Enligt riksdagens utredningstjänst beräknas en sådan reform kosta 1,5 miljarder kronor under anslag 25:2. Till följd av de föreslagna regeländringarna ökar låneutbetalningarna till studerande med generellt och prioriterat bidrag med omkring 1,7 miljarder kronor år 2007, vilket redovisas i motion 2006/07:Fi245. Även anslag 25:3 ökas med 20 miljoner kronor.

Genom vårt förslag till höjning av studiemedlen kan vi lösa en akut situation, men det finns en rad problem med dagens studiemedelssystem som återstår att lösa. Vi har därför för avsikt att se över och återkomma om vilka ytterligare åtgärder som behövs för att förbättra studerandes ekonomiska och sociala situation. Det handlar exempelvis om att höja bidragsdelen i studiemedlen för att ge studerande en möjlighet att påverka sin skuldsättning och den framtida återbetalningen av studiemedlen. Ett annat problem, som är upphov till dagens situation, är att studiemedlen förlorar i värde och att de därför behöver indexregleras på något annat sätt än genom att knytas till prisbasbeloppet. Dessutom är det sociala skydds nätet för studerande dåligt utvecklat.

För att höja studiemedlet föreslår Vänsterpartiet följande lagändringar i 3 kap. studiestödslagen (1999:1395):

11 §

Studiemedel får lämnas med ett belopp som för varje vecka då den studerande har rätt till studiemedel utgör

Nuvarande lydelse

- a) 4,57 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
- b) 3,42 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
- c) 2,28 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid

Föreslagen lydelse

- a) 5,24 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
- b) 3,93 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
- c) 2,62 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

12 §

Om inte något annat följer av 13 § får studiebidrag lämnas med ett belopp som för varje vecka som den studerande har rätt till studiemedel utgör

Nuvarande lydelse

- a) 1,57 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
- b) 1,14 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
- c) 0,76 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

Föreslagen lydelse

- a) 1,81 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
- b) 1,36 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
- c) 0,90 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

13 §

Till studerande i sådan utbildning som avses i 2 § andra stycket får studiebidrag lämnas med ett högre belopp per vecka, nämligen med

Nuvarande lydelse

- a) 3,66 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
- b) 2,74 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
- c) 1,83 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

Föreslagen lydelse

- a) 4,30 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
- b) 3,22 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
- c) 2,15 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

Studiemedel till vuxenstuderande

Regeringen föreslår att statens stöd till vuxenutbildningen ska minskas med 600 000 tkr årligen. Detta skulle medföra att antalet studiestödstagare minskar och att kostnaderna under anslag 25:2 blir 244 000 tkr lägre. Med anledning av att vi i motion Utgiftsområde 16 (2006/07:Ub334) avvisar regeringens förslag till nedskärningar inom vuxenutbildningen tillför vi anslag 25:2 Studiemedel 244 000 tkr.

Rekryteringsbidraget

Det svenska utbildningssystemet har sedan länge kännetecknats av synsättet att utbildning är en rättighet och en viktig förutsättning för att utveckla ett demokratiskt samhälle. Utbildningspolitiken har därför innehållit betydande kompensatoriska åtgärder, exempelvis av ekonomisk art, för att ge alla lika

Fel! Okänt namn på

tillgång till utbildning oavsett bakgrund, ekonomiska förutsättningar och liknande. Det är mot den bakgrunden studiestödssystemet ska ses.

En ganska ny studiestödsform är rekryteringsbidraget, som infördes 2003. Detta bidrag kan erhållas av den som har fyllt 25 år, är arbetslös, riskerar arbetslöshet eller är funktionshindrad samt har en kort tidigare utbildning. Bidraget är tänkt att utgöra ett incitament till fortsatta studier. Regeringen föreslår nu att detta bidrag avskaffas med motiveringen: "Det är inte rättvist att personer som är över 25 år och har gjort sitt inträde på arbetsmarknaden ska gynnas i studiestödssystemet." Med detta tar regeringen ett kraftigt avsteg från principen om allas rätt till utbildning.

Att regeringen med Moderaterna i spetsen har ett ont öga till arbetslösa har varit känt sedan tidigare, men att de även har en negativ inställning till att funktionshindrade ges förutsättningar att skaffa en utbildning är ett nytt inslag i deras politik.

Vänsterpartiet anser att rekryteringsbidraget är viktigt för att höja utbildningsnivån för dem med kortast utbildning, och därmed störst behov, och föreslår att rekryteringsbidraget bibehålls. Vi tillför därför anslag 25:4 Rekryteringsbidrag 1 518 000 tkr.

Stockholm den 30 oktober 2006

Lars Ohly (v)

Marie Engström (v)

Elina Linna (v)

Kent Persson (v)

Rossana Dinamarca (v)

Wiwi-Anne Johansson (v)

Peter Pedersen (v)

Alice Åström (v)